

V torek, četrtrek in sobota
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vse leto 8 gl. — k.
za pol leta . 4 „ — „
za četrt leta . 2 „ 20 „

Po pošti:
Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta . 5 „ — „
za četrt leta 2 „ 60 „

Vredništvo in opravištv
je v gosposkih ulicah
(Herrngasse) št. 117.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiskane 1krat
5 kr., če se tiska 3krat,
4 kr., če se tiska 3krat-
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.
Za vsak tisek je plačati
kolek (štempelj) za 30 k.
Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 74.

V Mariboru 24. septembra 1868.

Tečaj I.

Slovenci na Koroškem!

C. kr. okrajno glavarstvo v Velikovecu nam je z odlokom od 19. sept. t. l. št. 25 praes. zarad tabora na Bistrici naznanilo, da nam je zarad premale daljave med Bistrico in Celovcem vsled postave 25. nov. 1867, §. 7. tabor prepovedan, dokler v Celovcu zboruje deželni zastop. To se Vam daje na znanje, da nihče ne bode v zmoti; a preloženo ni odloženo! Spomladi se snidemo tem bolj pripravljeni in v obilnišem številu.

Osnovaleci tabora na Bistrici.

Telegram „Slov. Narodu“.

V Ljubljani, 23. sept.

Deželni zbor je ovrgel volitev novomeško dr. Zupana in odobril z 18 proti 8 glasov volitev narodnega kandidata Ravni-karja. Razgovor zelo razdražen.

Prave namere.

Kedar jameta velikojezična posestnika in ravno tako velika germani-zatorja Kromer in Dežman v deželnem zboru Kranjskem nepoklicano moliti očitno izpoved slovenskega naroda naštevaje razen narodove zaostalosti in revščine še celo trumo grehov, katerih narod slovenski nikdar ni imel in jih nikdar ne bo imel, ako se ne vresničijo namere teh dveh mož in stranke, kateri sta se s svojo krvjo zapisale; nikoli ne pozabita, kakor pravi novomodični Sireni, zapeti temu ravno pred zaničevanemu narodu veliko pesem o nemški kulturi, in mu kazati z rokami, s katerimi sta isti trenotek neusmi-ljeno brodila po njegovem drobovju, na znano mamljivo podobo sreče, bla-gostanja in boljše bodočnosti, na katero so celih 1000 let kazali njuni pred-niki germanizatorji, ktera se je pa še vselej odmaknila in v zraku zgubila, kedar je razbegani narod svoje roke po njej stegnil — podobna onim prikaznim, o katerih nam pripovedujejo popotniki po afrikanski puščavi Sahari, znanim pod imenom „Fata morgana“.

Da nemški stranki ljubljanskega zbora, ktera jezuitovsko tolažilo: namera opravičuje sredstvo“ tira do najzadnje konsekvencije, niso nikdar njena sredstva bolj izpod rok polzela in svoje sovražne osti naravnost gro-zneje proti njej obračala, kakor dandenes, to morata praporščeka te stranke, če tudi ne javno priznati, ampak vsaj bridko dovolj v srcu čutiti. Če pa vendar vsemu temu vkljub njuni pogum ne omaga, če skoz in skoz na novo povzdiguje ta tolikokrat pobito nemško zastavo med Slovenci in krčevito ste-zata roke, s katerimi hočeta združiti „nemško Dravo s sinjo Adrijo“, če tudi drugi odrastliki istih namenov in teženj po deželnih zborih slovensko vprašanje zanikujejo, dá celo trdijo, da v nekterih letih na slovenskem Štirskem ne bo nobenega Slovenca več, potem mora imeti velika protinarodna stranka med Slovenci za svoje „drzne in smeje nasnove“ svojo zadnjo zaslobo celo kje drugje, kakor v obetani svobodi, kakor v zmagonosni moči nemške „kul-ture“ ali v veliki ideji vsem pravične avstrijske države. Kar so diplomatično zamolčali veliki gospodje na Dunaji, ki si kedar so v veseli družbi dobre volje celo šopek „ravnopravnosti in miru ter sprave med narodi“ za klobuke vti-kajo, kar modro zakriva mali Dežman, česar si ne upa razkriti niti velika „Presse“ niti pertlikovec „Blatnik“, to je v strastni žlobudravosti brez ovin-kov po svetu raznesel „Fremdenblatt“ v svojem 250. šte., kjer je svojo stranko kakor se pravi iz „šole ovajal“. Da pokažemo namene in sredstva te stranke, ktera se ne množi kakor Labanova čreda po naravnih zakonih, ampak po znanem primerljaji zmajevih glav v Herkulejovi basni, priobčujemo vsem katerih se tiče, v resen prevdarek omenjeni članek „Fremdenblatta“, ki se blezo takole glasi:

„Med mejami naše države imamo malo, a zanimljivo narodnost, o kateri se mnogo redkeje v javnih listih govori, nego o Čehih in Poljaki. V mislih imamo slovenski narod, kateri med Nemce, Ogre, Hrvate in Lahe stisnen se tudi zavedati začelja, in se da bi tudi nekaj na svetu pomenil, napihuje kakor žaba v basni, ki je kakor znano hotela tolika biti kakor vol na travi. — Kdo je našim Slovincem v izgled, vemo. To so koštrunokodratni Čehi ob Veltavi. Sicer so se dali Slovenci zapeljati vabljivemu glasu svojega diplomata iz dež. zbora — Klunu, tako da so kot pobratimi Tirolcev v državnem zboru sedeli; da bi pa poravnali korak, kte-rega so storili do približenja in pobotanja, ter se zopet prikupili Čehom, vedo se plesovodje starih in mladih Slovincem, kakor da bi bili obnoredi. Večino, ktero stranka Bleiweis-Toman brezdvobeno ima, pri vsaki tudi najmenjši priliki rabijo, da nemško menjšino siloma vduše; dogodbe polne nevihte in sile se snujejo in sicer tako mirni in dolgačasni Ljubljani, da še več, celo „ljudski zbori“, torej tabori v českem smislu se napravljajo in pri takih pri-likah delajo sklepi in resolucije“, češ da bodo preplašenim in zavzetim „go-spodom na Dunaji“ lase po koncu gnale. — Tako nevarno vendar še ni, dasi

ravno je tudi „drugi veliki slovenski tabor“, kateri je 6. t. m. na veliki ravnini pri Žavskem trgu dve uri od južnoštirskega celjskega mesta zboroval, kakor prvi v Ljutomeru sklenil: „Slovenske dežele se imajo združiti v edino Slovensko“. — 17.000 Slovincem „vsake starosti in vsacega stanu“, kateri so kakor trdijo Slovanom prijazni časniki v Žavcu taborili in so „zedinjenje vseh slovenskih dežel“ enoglasno in navdušeno sprejeli, hladnokrvno so iz-govorili — brž ko ne nevede — veliko besedo. Kajti kaj so tako imeno-vane „slovenske dežele?“ — Štirsko do Drave, lep kos južnozpadne Oger-ske, rodovitno Medmurje, za katero ste se vlekli Ogerska in Hrvaška, kos Istrije, Trst z okolico, Gorica in Gradiška, 2/3 Furlanije z Vidmom, veči del Koroške in kot jedro in čista domovina cela Kranjska s Hočevjem in glav-nim mestom Ljubljano, kateri je po trditvah mladih Slovincem namenjena velika bodočnost, da se le enkrat vsi Nemci in „nemškutarji“ potopé v Ljub-ljanici z njenimi znanimi okusnimi raki ali vsaj „revni in nagi“ iztepo čez meje slavne „Slovenije.“

Kakor se vidi so ljubljanski gospodje pri dobrem teku, še pri boljsem kakor gospodje v Pragi; ti imajo vsaj na videz nekoliko starosivele zgo-do-vinske pravice, s katero si morejo po zraku graditi svoje gradceve, oni pa ho-čejo državo slepiti, o kateri ve le še pravljica pripovedovati. Še več, Čehi ki bi hoteli svoje domišljije izvrševati, imeli bi pri tem opraviti le z Nemci; Slovincem pa bi se na pot stavila dva kulturna naroda, Nemci in Italijani razen tega bi tudi mirni ne ostali Magjari, ki vsak palec svoje dežele šum-ljive varujejo, ko bi „Toman Debeli“ s svojo lepo črno brado pričel križar-sko vojsko, da bi oprostil svoje rojake v Železni županiji. — Nekoliko že vemo, kaj nam bodo naši Slovenci na našo zasrambo (sic!) odgovorili. S kratko poreko: Bog obvaruj, z ogerskimi sosedi se ne bomo prepirali in vojsko-vali, še menj s svojimi brati Hrvati, s katerimi nas veže sveta mati Slava; tudi mejá mladega kraljestva italijanskega se ne bomo dotaknili. Svoje sile obračamo le proti sovražniku, ki se iz severa med nas vriva, proti največi nevarnosti, proti germanizovanji Slovincem! — Kakor da bi bil že kdo resno poskušal Slovence ponemčevati! Dakako, ko bi se ne bila 16. stoletja ovirala reformacija, brž ko ne bi se zdaj ne razlegal nikakoršen slovenski glas po poklinah in prepadih pustega Krasa. Z „novim naukom“ vred bi se bil tudi nemški jezik vkoreninil v neplodnih tleh in od našega južnega morskega obrežja bi nas ne ločilo več slovansko oblastje, kjer „pošteni“ domačini ka-menje lučajo za neškodljivimi nemškimi rokodelskimi popotniki in kjer se nemški pevci in turnerji iz zavetja pretepajo z debelimi krepelci. Da bi staro vero varovali krivoverstva, podvezali so vsemogočni jezuiti žile, po katerih nam je zdrava kri dotekala iz Nemčije in narodno gibanje je v Avstriji bolj in bolj zamrlo, posebno na južnih mejah, kjer je od 17. stoletja sem italijanstvo korak za korakom napredovalo in je na Kranj-skem ponemčevanje popolnoma potihnilo. (?) Vsemu temu vkljub si slo-venski jezik ni mogel ohraniti svojega gospodarstva ob Dravi. Počasu a za-nesljivo je pregazil nemški kulturni jezik tudi brez podpore vladine (?) čez reko in je leto za letom mirno pridobival nove dežele. Število ponem-čenih Slovincem se je množilo, s tem pa tudi fanatizem narodnih prenapetne-žev. In čudno, kar smo videli na Českem, kar drugje, to nahajamo tudi tu. Voditelji protinemskega slovenskega gibanja so Nemci, slavohlepni fanatikarji, prenapeti sanjači, slabe glave, za ktere ni bilo prostora v dodelanem (?) nemš-škem svetu, da so si pustili kot zvezde prve vrste v nasprotnem ležišču ka-dilo potresati. Tomanov oče se je še pisal „Thomann“, Herman je poštenih Nemcev dete in mladostni župan ljubljanski, dr. Ethbin Costa, je nemško od-gojen sin germanizovanega Italijana, ki je sam v nemški literaturi nekaj delal in se dolgo ni mogel potolažiti zarad „zatelebanosti“ svojega ljubega sina.

To na primer so voditelji protinemskega ter — ker je eno in isto — protiliberalnega gibanja v domišljevanem kraljestvu „Sloveniji“, gibanja, ktero bi rado v zvezi z osurovelimi (verbaured) vaškimi duhovniki nemški kulturni tok zajezilo in našem opravičenemu pohlepu po morji vrata zapahnilo. — Ali prišlo bo vse drugače. Najboljši izmed Slovincem — opo-minjamo le na predsednika naše zbornice poslancev — stojé že na naši strani, dobri v kratkem pridejo za njimi, ako se bo vlada z mirno stanovitnostjo vedela ogibati napak pre-teklosti in svetovna zgodovina bo čez ljudsko sodrgo prestopila na dnevnired. Neustavljivo se bo delal most, ki bo zvezal z Adrijo nemško Dravo, most, ki nam bo dal Trst v naše roke. Sicer to ne bo most, ki se dela iz lesa ali kamenja, ali iz železa in jekla, pač pa most, kterege bo naredila nemška pridnost, nemška stanovitnost in nemška poštenost (Risum tenatis?). In po tem trdnem, nerazrušljivem mostu bo tudi naš (nemški) jezik po neprepredljivih postavah natorne potrebe napredoval. Ko bi pa mi tú doma v Avstriji ne imeli več po-trebne moči, da bi si napravili ta most, potem bi slabo in la-godno stalo za nas — ko bi ne dobili pomoči od zunaj!“ Tako daleč „Fremdenblatt“.

0 naših dramatičnih zadevah.

Držeč se obljube, katero je „Slov. Narod“ stavil v svoj program: da ne bode namreč služil ni osebam ni strankam, temuč vedno imel pred očmi korist slovenskega naroda, grajal je ta časopis že marsikaj domačega kar ni tako, kakor bi moralo biti, kakor si pošten domoljub želi da bi bilo, in kakor bi dostikrat tudi lahko bilo, ko bi bila volja in energija napake, nepotrebnosti in slabosti odpraviti. Če pa je to in ono grajal, storil je dolžnost, ki jo ima poštena žurnalistika, da pove tudi lastnim ljudem istino; storil je to s pošteno patrijotično namero, da bi se napaka spoznala in zboljšala in dostikrat ni zastoj grajal.

Ko je Dežman v Ljubljani ustanovil svoj dnevnik, namenil se je udrihati po slovenstvu, a ne iz ljubezni do naše predrage slovenske domovine, ne iz ljubezni do Kranjske dežele, tudi ne z pošteno voljo resničnega napredka, temuč iz sovraštva do nekterih, ki bolj na čelu slovenskega gibanja stoje in iz sovraštva vsega kar tudi on od svoje matere ima, do slovanstva. In njegov sumljiv „Tagblatt“ je imel jako nepotrebno prijaznost, da je iz prvega početka svojega bitja s tem za nas reklamo (?) delal, da nas je vedno in vedno citiral, t. j. ali posamezne stavke pulil iz dopisov in člankov, ali pa celote za svojo mavho prirezal in svojim bralcem (karakterizovali smo jih že večkrat) s tistim potuhnjenim veseljem kazal slabote v našem taboru, ktera diči človeka, ki je iz slovenskega tabora pobegnil med tiste Nemce, ki imajo po Būrne-jevih nemških besedah pri pisalni mizi grd in „velik gobec“, in „značaj neznačajnosti“.

V zadnji seji deželnega zbora kranjskega je, kakor znano, dr. Toman nasvetoval, naj se kranjski glediščni fond ne porabi samo za nemško gledališče, temuč tudi za slovenske dramatične zadeve. Mnogo se je govorilo, Dežman in Kromer sta svojo ljubeznjivost in očetovsko skrb za razvijanje jezika njunih očetov, Kaltenegger in Zavinešek nekoliko poštene pravičnosti pokazala, izvrstni prijatelj „Slov. Nar.“ g. Svetec pak je pokazal svojo biblično pohlevnost Nemcem nasproti, kajti kakor oni berač v evangelijski bogatega samopasnika, tako je on Kromerja, Apfaltrerna et consortes prosil milo in ginljivo do solz na koncu svojega govora: privoščite nam nekoliko drobtin, ki od vaše mize padajo. In od veselja in nemškega ponosa je poskočilo gori do grla Dežmanovo srce na te prosee Svetčeve besede in visoko s Tagblattovega katedra je dal g. Svetcu to-le absolucijo: „Mi (menda po božji milosti gospodarji slovenskih dežel, zidaleci mostu od nemške Drave do nemške Adrije etc. etc. Pis.) privoščimo slovenski Taliji drobtino od mize teatrovega fonda. Kar bode odpalo bosta gotovo inteligencija in kapital ljubljanskega mesta znala nadomestiti. Če pa bo slovenska muza pri tej pičli hrani pod patronstvom fajmoštrov Pintarja in Tavčarja, grofa Barbo in policijskega komisarja Svetca okrepila se, dvomimo itd.“ V Tagblattovem članku se še dalje razvija žolč zoper „atentat na nemško gledališče“, pripoveduje, da so „Novice“ evangelijski novoslovenske omike, — da je tu v nemškem gledališču „omike željnega Slovence zdej pa zdej vendar še prilika“ omike in in inteligencije najti, — da se imamo še mnogo od Nemcev učiti — da gledališče ni „za kmeta“ temuč za omike iskajočega Kranjca — in naposled podpira svoje nemškovanje s citiranjem „Slov. Nar.“, rekoč: „V Sloveniji omikane družbe, po izpovedi „Slov. Naroda“ ni, in tako je tudi s slovenskim gledališčem“. Da si ravno nas je razen važnosti stvari same, posebno ta opomba morala prignati, da spregovorimo, omenili bomo to naslanjanje nemškega ljubljanskega dnevnika na nas, bolj spodaj, zdej nam bodi dovoljeno nekoliko opomniti o prej omenjenih izrekih.

Iz cele debate in iz predlogov prejšnjih let je razvideti, da je kranjski deželni zbor kot postavni zastopnik kranjske dežele in kot nastopnik pravice nekdanjih stanov, ki so ta glediščni fond ustanovili, oskrbnik tega kakor deželnega fonda. Za vsacega kdor se ni še svoji krvi izneveril je dalje razvidno, da nas je nemštvo do tje pripeljalo, da je mogoče, ka v čisto slovenski deželi more star kranjski sin za jezika svoje matere razvitek tako ljubeznjivo skrbečega kazati se, kakor c. k. g. Kromer. Iz teh dveh razlogov, in ker menimo, da je vsako preskrbno varovanje nemškega življa med nami sun z nožem v naš naroden obstanek, bili bi popolnoma za to ko bi bil g. dr. Bleiweis besede, ki jih je izrekel, v predlog formuliral in djal: če hoče mala peščica kranjskih Nemcev gledališče, naj ga plača sama. Iz tega razloga pa smo tudi te misli, da je poslanec Svetec samo svojo prav osebo besedo govoril, če je djal: „privoščite nam drobtinico“ — kajti preverjeni smo, da slovenski narod z drobtinicami ni in ne bode zadovoljen in mora nehati v lastnem domu od preširnega tujca beračiti drobtino pravice. Če samo nosimo glavo v tla pobešeno, če sami kažemo svojo strahopetnost in namestu hleba, ki nam gre, lepo moledovamo za privoščenje ene drobtinice, po tem res zaslužimo, da našemu nasprotniku, ki nikakor ni posebno nježen in rahločuten, raste greben in nam se z oči v oči pové: z drobtino se ne boš napasel, torej ne doboš ničesa.

„Tagblattov“ dramaturgični prerok, ki slovenski Taliji iz dlani osodo bere, meni da je njej in slovenstvu grozen udarec priložil, če pravi da pod patronstvom ali varstvom fajmoštrov Pintarja in Tavčarja, grofa Barbo in policijskega komisarja Svetca ne bo imela krepkega življenja. Da si se ti „omikeželjni Kranjci“ po Tagblattovem in Kromerjevem zagotovitvi hodijo v ljubljansko nemško gledališče učiti lepega obnašanja in inteligentne družbe, vendar se ne bomo prevsopihali z očitanjem, da se vsega tega lepega niso naučili, kar kaže hudobnost omenjenja ravno teh imen, katerih gospodov se ni nobeden in se ne bo nobeden oglašil ni za kacega gledališnega intendanta, niti ne za cenzorja slovenskih dramatičnih iger ki so in še bodo. Ko bi bili ljudje, ki nam nasproti stoje pošteno misleči, ločili bi našo narodno reč od dosameznih oseb.

(Kon. dr.)

Iz deželnih zborov.

Interpelacija.

ktero so stavili slovenski poslanci 19. septembra do vladnega zastopnika v deželnem zboru štirskem.

(Konec.)

Ta odnarodna, z večino advokatov in notarjev podpirana birokracija, ki nima drugega zaslužnja, kakor da narodov jezik v govorjenji zoperno pači in kviri, in lastno nezmožnost jeziku naklada, veže se z narodu odvrenim delom meščanstva, kedar velja pri volitvah ali v mestih ali deželnih okrajih narodnega kandidata premagati.

S pomočjo teh dveh faktorjev, ktera domače slovstvo in druge narodne naprave nič ne podpirata, pač pa narod pri vsaki priliki kolikor mogoče za se rabita, vrva se zopernaroden element z vsemi pripomočki v občinska, okrajna zastopništva, v deželni zbor, tam ima prvo besedo in razsodbo o narodnih in dušnih potrebah naroda, s svojim uplivom izvabi umetne, nezdrave želje iz njega, da bi jih zopet porabila kot podporo za nenarodne predloge in sporočila.

Narodnjak je povsod nazaj potisnen, odstavljan, celo preganjevan. Njegov jezik je zrinen v vasi in tudi tam s tujstvom zatiran, tako da se ne more razviti. Tujstvo, ki nima za ljudstvo ni razumljenja niti srca, ima oblast.

Neznatna manjšina zavira notranjo narodovo moč, na katero se stavljajo neprenosne tirjatve, zavira duševno razvijanje, ki je le na narodni podlogi — v lastnem jeziku — mogoče in ki je prvi pogoj materijalnega blagostanja. Ogromna večina, jedro ljudstva, je namestu čvrstega in zdravega narodnega življenja, obsojeno na pohabljenost in potrto duševno življenje.

Telo narodovo je razkosano, v tem razkosanju brez moči. Narodni zastopniki delajo v šestih različnih deželnih zbora osamljeni in v tej osamljenosti oslavljeni.

V štirskem deželnem odboru Slovenci niso zastopani, dasiravno jih je dve petini vsega deželnega prebivalstva; tukaj v vis. deželnem zboru so med 63 poslanci samo z 8 narodnimi poslanci zastopani a bi mogli v najugodnejšem slučaju z 12 zastopani biti.

Kako se je v tem deželnem zboru dozdej na narodno, duševno in materijalno dobro Slovencev gledalo, to je vis. vladni tako znano.

Ker se kaže pomanjkanje razumljenja in dobre volje, ker državne pripomoči popolnoma in povsod pogrešamo, skoro je izginilo upanje, da bi se to stanje v denšnjih razmerah zboljšalo.

V enacij in sem ter tje še hujih razmerah so naši sorodnjaki v družih imenovanih deželah.

Naj torej vis. vlada blagovoli razumeti, če se zdravi del ljudstva upira vsemu, kar v nevarnost stavlja in slabi njegovo narodstvo in njegovo dobro, če se ustavlja zoper ono nenaravno in uravnost podirajočo sistemo tujčevanja, ki ude ene in iste narodne družine, meščane in kmete, celo posamezne ude v občini in družini razdvaja in v razprtje spravlja, če svoje rešenje vidi samo v zedinjenju naroda v eno politično-narodno celoto z narodno upravo; da se to spoznanje vedno bolj širi in v časopisji, v javnih slovenskih taborjih razglašajo, spoznanje, ki je določno izrečeno v peticiji, ktera je bila ministerstvu Šmerlingovemu že l. 1861 predložena in od 20.000 Slovencev podpisana in ktero živo zastopajo vsi domoljubi.

Visoka vlada bode, znajoča prav ceniti zaklade, ki so v razvitju narodnosti za državo samo založeni, tem bolj z dobrotnostjo želje slovenskega naroda, ktere smo v deželnem zboru tudi mi izrekli, slišati blagovolila, ker se da popolna dejanska izvršitev najviše spoznanega načela narodne ravnopravnosti pri zdanih razmerah naroda komaj izpeljati; ker bi tako zedinjenje pomenilo nekdere v povsopu mednarodnega miru, in bi bilo najbolji pripomoček nekdere Avstriji sovražne tendencije odpraviti.

Da se za zdej uresniči narodna ravnopravnost na oblastih naših volilcev, dovoljnjemo si c. k. vladnemu zastopniku s spoštovanjem staviti vprašanje:

Kaj misli vis. vlada storiti, da se dejansko uresniči narodna ravnopravnost v šoli in uradnji na slovenskem oblasti dežele; in ali bi bilo vlado vzlasti volja, zaukazati uradnikom in javno povrjenim pismosestavljalcem, da se nauče slovenskega jezika in pismenega uradovanja v tem jeziku, in sicer da se nauče v določenem obroku, če ne hote iz služeb izpuščeni biti, — in ali je vlade volja, v slovenske sodnije nemudoma postaviti uradnike, ki so jezika zmožni.

V Gradcu 18. septembra 1868.

Dr. Jožef Vošnjak.

A. Lenček.

M. Herman.

Dr. M. Prelog.

J. Lipold.

14. seja deželnega zbora kranjskega 21. sept.

V zadnji seji sta bila izvoljena za perovodji poslanca Dežman in Prevec. Peticij je izročeni: 1. peticija nemškega političnega društva v Ljubljani zaradi osnove postave o ravnopravnosti jezika v šoli; 2. prošnja kamniškega mesta v zadevah spremembe dež. volilnega reda; 3. prošnja dramatičnega društva za podporo iz deželnega zaklada.

Dr. Bleiweis poroča v imenu deželnega odbora o napravi deželnega sirotišča in stavi v 5 točkah sledeče nasvete: naj se vzame do znanja, da je pod pogoji stavljenimi od ministerstva deželni odbor od vlade prevzel zaklado ustanovljeno za sirote, in da se je obljubilo v ta namen nekoliko dohodkov iz prihodnje državne dobrodejne loterije; za to obljubo naj izreče deželni odbor Nj. veličastvu zahvalo dež. zbora; deželnemu odboru naj se naloži, da sme pod pogoji stavljenimi v seji srenjskega odbora ljubljanskega 20. marca 1866 sprejeti pri ljubljanskem magistratu ležeče zaklade ustanovnin za sirote; deželni odbor naj se dogovarja z ordinarijatom in ljubljanskim stolnim kapitelnom kot dednikoma vse zapuščine gosp. M. Svetine, da bi se prihodnje sirotišče umestilo v hiši 73; deželni odbor naj po teh vodilih sestavi in predloži osnovo statuta za sirotišče in se v tej zadevi dogovori s konsistorijem,

ljubljskim srenjskim zastopom in deželno vlado.

Pri splošnem besedovanju se oglasi Dežman proti nasvetom: Pričujoče sporočilo je le posnetek obširnega sporočila l. 1866. Deželni odbor preklada celo stvar od leta do leta. Deželni zbor si mora jasen postati v 3 vprašanjih: O nadzorništvu cerkvenem in kako se to vjema v prejšnjim sklepom, da prevzame nadzorništvo dež. odbor 2. o določi Svetinine oporoke: Vodnik sirotišču naj bo moder in brumen duhovnik in 3. ali naj si dež. zbor s to določbo za vselej roke zveže negledé na to, ali se bo dal tudi zmerom tak vodja najti. Vsa ta prašanja hoče dež. odbor nerešena pustiti. Torej svetuje Dežman; naj se celi predlog izroči v pretres in nasvet peteričnemu odboru.

Poslanec Pintar razkazuje, da zapuščinsko obravnavanje po M. Svetini ni še končano, da torej dež. odbor ni mogel nego splošna vodila postaviti, sicer se da sreča človeška doseči le na krščanski podlagi, in le duhovna odgoja je porok dobremu vspehu.

Dr. Costa zavrača Dežmanovo trdilo, da bi bil predlog nepopolen. Kar se tiče duhovnega vodstva, moralo bi imeti sirotišče kranjske dežele, ki se zvesto drži cerkve in vere, katoliški značaj. Deželni odbor hvaležno sprejema Svetinino ustanovo. Čuditi se je Dežmanu, da toži o pomankanji duhovnikov, kar sicer ni njegova navada. Ni torej vzroka voliti poseben odbor; kdor ima kaj proti predlogu, naj to javno izreče in se ne skriva za odbore.

Dežman je hvaležen izvedeti, da dež. odbor sprejema Svetinino ustanovo; zakaj pa tega dež. odbor ni jasno v sporočilu povedal, on (Dež.) ni vaju svoje misli skrivati. — Dr. Costa odgovarja, naj bi se deželnemu odboru naročilo, da vse potrebno pripravi, da se more sprejeti Svetinina ustanova. — Kromerju je vse sporočilo odveč, ker ne navaja nič novega; kaj je z zapuščino je vse neznano, torej je nemogoče izrekati, ali se ustanovina sprejme ali ne. Ali je pa duhovna odgoja najboljša, to je vsaj še odprto vprašanje.

Poročevalec dr. Bleiweis odgovarja, da se vsi ugovori za prav tičejo duhovnega nadzorništva, ktero je nasprotnikom trn v peti, kar je Kromer vsaj naravnost izrekel. Duhovščina ima velike zasluge za ljudsko šolo.

Pri glasovanju pade nasvet Dežmanov.

(Kon. pr.)

14. seja deželnega zbora štirskega 11. sept.

Poslanec Conrad poroča v imenu posebnega cestnega odbora o osnovni postavke glede kompetencije in ravnanja v cestnih zadevah in povdarja, da ta osnova nima namena cestno postaviti 1666 leta do cela, a le v nekaterih oddelkih, kjer se je posebna potreba pokazala, dopopolniti. Odbor misli, da se cestno vprašanje cele dežele tudi ne more na enkrat v eni postavi rešiti, kar se bo še le zgodilo, ko se bo v posameznih slučajih že mnogo postavne in dobro premišljene tvarine nabralo. Brez ugovora se sprejme prvih 6 §§., kateri govorijo o dolžnosti zemljiščnih posestnikov, da morajo svoja posestva za javne ceste proti primerni odškodnini prepuščati, in o tem, kako se imajo varovati ob cestah ležeča posetva in poslopja; take splošna določila imajo tudi sledeči §§., kateri so se po dolgem besedovanju med poročevalcem, posaznimi poslanci in c. k. namestnikom z nekaterimi premembami sprejeli. Dr. Fleckh poroča o načelih, po katerih so se okrajne ceste uvrstevale; ta načela so splošna načela promete, torej jim tudi zbornica pritrdi.

Odbor nasvetuje za okrajne ceste I. vrste med drugimi sledeče na slovenski zemlji: cesto iz Lipnice v Marbreg skoz 4 okraje; cesto iz Cmureka v Ljutomer in Ormuž skoz 6 okrajev; cesto iz Ptuja čez sv. Trojico v Radgono skoz 3 okraje; cesto iz sv. Trojice čez st. Lenart, Pesnico itd., v Eibiswald skoz 4 okraje; cesto iz Poličan v Rogatec do hrvaške meje s pristransko cesto čez Podplat v Brežice do železnice skoz 5 okrajev; cesto iz železnice postoje Dolénji Dravberg čez slovenski Gradec v Varpovas s pristransko cesto iz Gorénjega Doliča čez Konjice v Poličane skoz 5 okrajev.

Poslanec Herman svetuje, naj se izreče tudi cesta iz Ptuja čez Monsberg v Rogatec za okrajno cesto I. vrste. Poslanec Waser želi, da bi se ta nasvet izročil odboru v pretres. Waserjev nasvet ne velja in se potrди Hermanov. Posl. Lipold svetuje, naj se cesta iz Celja čez St. Jurij v Šmarje dene med okrajne ceste I. vrste, zbornica mu ne pritrdi. Posl. dr. Vošnjak živo priporoča naj bi se tudi cesta iz železnice postaje Pragersko v Slovensko Bistrico postavila med prvorazredne, ker se po njej mnogo vozi in je torej zelo važna. Zbornica sicer ne pritrdi, vendar naloži deželnemu odboru naj o tej zadevi pozvedá in poroča v prihodnji sesiji. — Ob ¼3 popoldne je seja končana; prihodnja seja v sredo; na dnevnem redu stoji nasvet posl. Wannischa, naj postanejo ljudske šole deželni zavodi, postava o kebrlih in poročila finančnega odbora.

12. seja deželnega zbora koroškega 18. sept.

Prošnja srenje Kočanske, naj bi se zopet napravila ces. zrebčarija v Reisachu, izroči se finančnemu odboru, da jo v imenu deželnega zbora priporoča pri državnem vojnem in kupčijem ministerstvu.

Da se popravijo vodni bregovi v Dragančanski okolici, dovoli se 400 gl. za reguliranje vode Zilje se dovoli 3000 gl. iz deželne blagajnice, ravno isto svoto bo dala država. Prošnje nekaterih srenj v zadevah reguliranja te ali one vode se izroče finančnemu odboru.

Götz poroča o zakladu za zemljiščno odvezo za leto 1869, in se sklène da se postavijo stroški in dohodki tega zaklada v deželni proračun.

13. seja deželnega zbora koroškega 19. sept.

se je pečala s početka s cestnimi zadevami, in je zbornica pritrdila vsem nasvetom odbora za stavbe in ceste.

Dr. Mertlitsch bere poročilo političnega odbora o spremembi §. 89 srenjskega reda, o kaznih, ktere bi imele zadevati zamudne ali zanikerne župane. Se potrди z malimi premembami po nasvetu odborov.

Isti poročevalec poroča o novi postavi za šub. Določba te postave, da ima domača srenja gnančeva mesto deželnega zaklada plačati stroške za

šub. Ta nasvet je razdvojil zbornico v dva nasprotna tabora, in je bil kriv, da je bilo besedovanje že več kakor živahno.

Proti postavi so posebno poslanci kmečkih volilnih okrajev govorili. Götz pravi, da se je v zadnjih časih že marsikaj deželni stroškov preložil na rame posameznih srenj, da pa zato deželna naklada ni postala menjša. Pripetiti bi se moglo, da bi ena sama srenja plačala 250 gl. za šub. Tudi državne oblastnije so opominjale, naj bi se srenjam preveč plačil ne nalagalo, ker bi sicer drž. davke ne mogle plačevati. Gironsooli pravi, da je ta postava le nasledek one 12. maja t. l., in naj bi bila v spodbuj, da bi srenje bolj pazile na lastne riromake in postopače. Dr. Erwein meni, da ni prava pot, ako se srenje s tem k avtonomiji silijo, da se jim nalaga vedno večih plačil. Tschabuschnig govori za postavo, tako tudi deželni predsednik in tako naprej v dolgi vrsti za in proti. Kako so bile misli razcepljene, kazalo je glasovanje. Glasovalo se je trikrat o isti točki, a vselej kaj drugzega sklenilo, toliko časa, da se je po imenu glasovalo in postava zavrгла z 16 glasovi proti 15.

Kl. 7. seja deželnega zbora goriškega 17. sept.

Ni poslancev: Kujezonadškofa, dr. Deperisa, Dottorija, pl. Pretisa, dr. Visinija in dr. Žigona. — Prebere in potrди se zapisnik prejšnje seje.

Deželni glavar nasvetuje, naj se dovoli poslancu pl. Pretisu na njegovo prošnjo, da sme nedolčen čas v toplicah ostati. Se dovoli. Vabi nadalje peticijski odsek, naj si izvoli začasnega predsednika, ker je Dottori zarad nesreče, ki je njegovo družino zadela, zadržan.

Peticija Ajdovske občine, podana po dr. Tonkliju za pomoč iz deželnega zaloga, da se napravi 4 razredna glavna šola v Ajdovščini, gre peticijskemu odseku.

Dr. Abram bere to-le interpelacijo: Že v zborovi seji 3. marca 1863 je odgovoril ces. komisar na Černetovo interpelacijo, da je pooblaščen Goriški polit. okrajni urad početi vse, kar je treba, da se odpravi mitnica na Dornberški cesti pri Šempetru, ter preloži na primerniški kraj, tako da ne bo treba plačevati cestnine ljudem, ki dohajo po ti cesti, pa ne tikajo mestnih ulic.

Ni znano, ali je počel kaj okrajni urad o tej reči, ali ne; to pa vemo, da mitnica je še vedno na tistem mestu. Zato je bil ponovil Černe svojo interpelacijo v seji 6. dec. 1866; pa sejna doba se je končala, predno je došel odgovor. Zdelo se je vendar, da ta reč se obrne k boljšemu, ko je spoznalo lani c. kr. ministerstvo notranjstva na pritožbo občin, ki morajo posipati cesto, da so opravičene te tožbe proti ces. mitnici na cesti, ktero so občine same izdelale, in ktero morajo tudi same vzdrževati. — Pričakovalo se je tedaj, da bodo c. kr. oblastnije, potem ko se je sploh priznala pravičnost tožeb, rešile nemudoma določno to zadevo.

C. kr. namestništvo je sicer naznanilo dež. odboru, da je podalo dotične predloge ministerstvu notranjih opravil. — Pa tu gre ces. erarji za kakih 1000 gl., ktere mora zgubiti, če se mitnica odpravi, in treba je tedaj poprej pretehtati, kako bi se dala ta zguba na drugi strani poravnati!

Vendar mislimo, da v enem letu bi se bilo lahko vse dobro pretreslo, kaj je storiti, da si je bilo naglo ravnanje silno potrebno, ker med tem se dalje tirja krivična cestnina, cesta pa, ktero smemo šteti med najvažnejše naše dežele, gre od dné do dné bolj pod zlo.

C. kr. namestništvo je dopisalo pretekl. julija, da je poslalo nedavno c. kr. finančno vodstvo konečne predloge ministerstvu, da se mitnica odpravi; bilo bi tedaj kaj zanimivo, da bi se nam odločno naznanile vladine namere o tej zadevi še pred koncem sedanje sejne dobe.

Podpisani pričakujemo tedaj od obče poznane uljudnosti gosp. ces. komisarja, da nam pojasni brž ko mogoče, in sicer:

1. Ali se je že dokončala razprava, vsled ktere se odpravi mitnica na Dornberški cesti, in če ne, kake overe se ustavljajo, da se ne reši še konečno ta zadeva?

2. Je li namenjena vlada povrniti občinam, kar so bile plačale l. 1863 za posipanje te ceste?

3. Kako misli vlada povrniti vse to, kar se je potirjalo na cestnini za ces. erar, od kar stoji mitnica?

Ces. komisar: Ta zadeva mi še ni dosti znana, odgovorim v eni prihodnji seji.

Prestopivši k dnevnemu redu bere Candussi sporočilo finančnega odseka o računih zaloga zemljiščno-odveznih ostankov od l. 1848 za l. 1867 in 1868, Werdenberskega in štipendijskega zaloga za l. 1867. Se odobré enoglasno.

Dr. Pajer, sporočevalec šolskega odseka, bere poročilo o Goriškem zavodu za gluhonome, ki naj bi se povzdignil za deželno napravo. Popisuje celo zgodovino tega zavoda, odkar ga je osnovalni odbor ustanovljal do današnjega dné. Omeni, da zavod je jel hirati zadnja leta in zlasti odkar je prevzela nadškofijska kurija oskrbnštvo; da se menjša število hranjencev zastran denarstvenih tisk od leta do leta, tako da je 80 prišlo na 44; da so tudi poslopja v prav slabem stanu, da kmalu ne bo več bivati v njih; da je že vodstvo samo vsled vsega tega, in ker ni našlo pomoči pri škof. kuriji, prosilo najprej c. kr. namestništvo in posled deželni zastop, naj se zavod povzdigne za deželno napravo in naj se podpira iz deželnih zalogov.

Po ustanovilu (statutu) bo zavod deželni Goriško-Istrski; premoženje njegovo se spremeni v deželni zalog, ktereга bo oskrboval deželni odbor Goriški. — Stroški zavodovi se pomnožijo, ker se povekša število zrejencev na 60. Kolikor ne bo zadostovalo premoženje, založita deželna zaloga Goriški in Istrski, prvi 3, drugi 2 petinki. — Podučevala bosta v obeh deželnih jeziki 2 učitelja, ktera imenuje dež. odbor Goriški in 2 šolski sestri (nuni). — Goriški dež. zbor izvoli ravnatelja (vodja); ta si preskrbi vse drugo niže osebe za poslužbo. Zastran poduka v veroznanstvu se prepusti konzistorju upliv, ki mu gre. — Sprejemajo se hranjenci vsake dve leti. — Mizarsko delavnico, ki je zavodu pridružena, vodi znajden mojster. Iz Goriškega se bode sprejemalo po 24, z Istrskega po 16 in iz Trzaskega po 8

hranjencev, zadnji za letno plačilo 1440 gl. Na ostala mesta se sprejemajo ptujci za plačilo. Stroške bosta opravljala dež. odbora Goriški in Istrski na podlagi letnih preudarkov. — Ako bi htela Istra ločiti se in napraviti si sama za-se tak zavod, izroči se jej njenin del javnega in 2 petinki privatnega premoženja; darila pa in zapuščine ohranijo svoj izviren namen. — Kedar potrđita oba dež. zbora ta pravila, se prevzame zavod in se sestavi natančen inventar.

Javno premoženje zavodovo donāša na leto 1300 gl., od tega spada blizo tretjina na Goriško; privatno pa znaša okoli 50.005 gl. Po preudarku, ki ga je sestavilo vodstvo, bi moral donāšati naš deželni zalog 2000 gl. na leto, brez tega, kar bi se potrosilo, da se poslopja popravijo in razširijo.

Poročilo sklene z nasvetom: Naj deželni odbor potrdi pravila, ki naj se potem predložijo Istrskemu zboru, da jih tudi on odobri. S tem naj se ustanovi podlaga, na kateri se vzdigne zavod gluhomemov v Gorici za deželno napravo.

Dr. Doljak nahaja marsikaj spotikljivega v odsekovem sporočilu, posebno meni, da se škof. kuriji krivica godi, ker se je poganjanje ž njo o tej zadevi tako nagloma zdrlo, predno je bilo mogoče se ugodno porazumeti. Nasvetuje tedaj, da predno se povzdigne zavod gluhomemov v Gorici za deželno napravo, naj se naroči dež. odboru, da jame vnovič pogajati se s škof. kurijo zastran upliva, katerega naj bo ona imela na zavod, zastran opravil, ki bi se imele izročiti šolskim sestram in zastran reda (discipline), kojemu bi se morale te podati.

Po dokončani debati, ktere se vdeležujeta le dr. Doljak in poročevalec dr. Pajer, se glasuje in Doljakov nasvet pade. Sprejmejo se posamezni paragrafi pravil brez ugovora in odobri se h koncu odsekov predlog enoglasno (Doljak je bil odšel). Seja konča o 7^{3/4} uri.

Dopisi.

Iz Notranjskega. Seljan. 18. sept. [Izv. dop.] Kamor koli človek po slovenski zemlji pride, povsod sliši o taborih govoriti. Že smo tudi v resnici dva ljudska tabora na Štirnem doživeli, obečajo se nam za prihodnji čas tudi enaki tabori na Goriškem, v tržaški okolici in na Koroškem, le edina naša osivela Ljubljana o taborih noče nič slišati, kajti naši prvaki menda še ne vedo kaj poreče vlada. Ako ravno je naš kraj izvzemši po tujstvu hrepenečo Postojno za tako zbirališče komaj ugoden, sem vendar slišal v Planini glas, da tudi mi moramo sklicati tabor v Cerknico ali na Razdrto. Če prav sta ta dva kraja kot stanovališča naj bolj za domačo reč vnetih Slovencev povsod znana, se vendar ne da tajiti, da bi bila Ljubljana ali njena bližnja okolica zato naj bolj prilična. Naši „kmetje“ zahtevajo pri mnogih prilikah upeljavo slovenskega jezika v šole in uradnije in pravijo, da se mora ravnopravnost slovenskega jezika tudi djansko upeljati. Marsikter govor smo že o tem predmetu čitali ali dejansko ravnanje je še vedno tem terjatvam nasproti. Mi imamo večino v deželnem zboru mi ne potrebujemo taborov. Ta je napačna, le pojmo med prosti narod, čitajmo tu v kaki družbi „Slov. Nar.“ ko sporočuje o Štirnkih taborih: če ti je poslušalec še na tako niski stopnji omike, ti hvali domačo besedo časopisa in zahteva: tudi pri nas moramo napraviti slovenski tabor, mi hočemo, da se nam bo v slovenski besedi pisalo, da se nam ne bo več škoda godila, kakor se nam je do sedaj, ker se nam je le v tujem jeziku pisalo; mi vsi Slovenci smo bratje, mi hočemo biti združeni, kakor so drugi narode združeni.

Voditelji in prvaki naroda, ne prezirajte njegovih tirjatev, podajte se med priprostega kmeta, da boste njegove želje zvedeli; napredujmo tedaj, da ne bomo zaostajali. — Slišal sem posamesne pomenke da bi mesto g. Mulaja za deželnega odbornika znal biti voljen pošteni narodnjak France Kotnik po-sestnik na Vrhniki.

Politični razgled.

Slovenskima poslancema Hermanu in dr. Vošnjaku so zahvalnice in pozdrave telegrafnično poslali: Omladina iz Melnika, Jan Bavorski v imenu delavcev, domoljubi iz Nimburga, iz Mlade Beleslave, meščanska beseda v Pragi, domoljubi iz Rovdnice, iz Benešova in dr. Priobčujemo le poslednje imenovanega, ki se glasi: „Hermanu in Vošnjaku, neustrašljivima borivcema za narodno samostalnost slovenske domovine tisočerna slava! Vina jugu mi na severu branimo lipo slovansko. Stojmo vsi kakor skale, kakor zidovi in črna zemlja naj ga pogrezne kdor odstopi od občnega dela.“

Ministerska kriza se ne da več tajiti in če jo tudi za nekoliko dni zataje, zopet in zopet se prikaže. Prvi povod jej je bil, kakor smo že pravili, potovanje cesarjevo v Galicijo, ktera izhaja od strani sedanjemu ministertvu popolnoma nasprotne. Pravijo, da je tudi g. Beust pri njej, kar je prav verjetno: g. Beust si vé svojo večino poiskati in se še za prihodnje čase mogočega ohraniti. K temu je prišlo še poljsko vprašanje. Ministersko svetovalstvo bo imelo te dni govoriti o željah poljskih, in bodo sklepi te seje odločivni ali ministertvo ostane ali gre. Večina njegova se bolehno oklepa decemberske ustave in noče Poljakom ničesar več dovoliti. Mogoče je, kakor je že svet, da izstopijo le 3 ministri. To samo pa že dualistom spanje kratki, ker se jim je bati, da pridejo potem federalisti na izpraznjena mesta.

Nekoliko deželnih zborov hoče pri priliki, ko bodo sklepali o spremembi volilnega reda, odpraviti t. i. virilne glasove, kakoršni so glasovi škofov in rektorjev. V ustavnem odboru gorénje-anstrijskega zbora je te dni vladni zastopnik rekel, da bi ministertvo takih nasvetov ne moglo cesarju v potrjenje predložiti.

V gališkem zboru je zdaj velika adresna debata. Kar je dozdej znanega, je blizo to-le: Groholski poroča in nasvetuje, naj se sprejme adresa

in resolucija. Rusini izreko, da se ne bodo niti besedovanja niti glasovanja vdeležili in zapuste zbornico. Govornikov v različnem smislu je mnogo zapisanih. Borkovski hoče, da se samo adresa sprejme, resolucija pa opusti, delegati naj se ne odpozovejo, a tudi ne volijo novi drž. poslanci. Ziemalkovski razklada dobre strani sedanje ustave, posebno razširjeno deželno avtonomijo v srenjskih in šolskih zadevah, on svari pred presmelo politiko. Smolka govori poldrugo uro proti pošiljanju poslancev v drž. zbor, opisuje svoje lastno delovanje od leta 1848 sém in pravi, da le pošten federalizem more rešiti Avstrijo. Krzecznovic zametuje trdila Ziemalkovskega in graja vlado. Ad. Sapieha želi jasen program narodne poljske stranke in pravi, da bo še resolucij nasvetoval. Debata še ni končana.

Deželni zbor v Opavi je z veliko večino sprejel resolucijo proti česki deklaraciji. Po tem, kar nam poroča brzozaj, je videti, da šleski poslanci ne beró brez koristi ščujočih dunajskih časnikov.

Mesto Mühlfelda je izvoljen dr. Giskra v državni zbor.

Kar se dozdej sliši, ne pojde ministerski predsednik Auersperg s cesarjem v Galicijo.

K liberalni novi eri piše celo nemška „Vorstdt. Ztg.“: Mi vidimo, da hodi sedanje ministertvo ista pota, ktera je hodil Šmerling sebi in državi v pogubo. Trdo se postopa proti časnikarstvu, tiskovne pravde, ktere so s početka samo na Českem preplodno rastle, množe se zdaj tudi na Dunaji, in način, po katerem se te pravde vrše, spominja nas na žalostne čase, v kterih smo menili, da so že davno pokopani.

Iz Prage se čuje, da je više vojno zapoveljstvo zapovedalo, da se vojakom ne sme tudi naj menjši odpust dajati. Dunajski listi pripovedujejo, da velja to samo za Prago, kar je zelo verjetno in ima menda biti državni pozdrav česki narodni svečanosti na dan sv. Wenceslava prihodnji ponedeljek. Nemški časniki vedo praviti, da bodo Čehi ta dan napravili ogromno demonstracijo. — Skoraj enoglasno so zopet volili 4 narodne poslance v deželni zbor. Ti se bodo v zboru pokazali, zvestobo cesarju in postavam obljubili, znano deklaracijo podpisali, potem pa šli vsak po svojem poslu. Tako si pušča „Pr.“ iz Prage brzozajvljati.

C. kr. namestnik na Českem je na Dunaj pozvan.

O sklepih in debatah hrvaškega zbora, v kterem uradniki in Rauchovi pokorniki čudno gospodujejo, nimamo posebnega sporočati, če to ni več kakor posebno in nezaslišano, da po okroiranem volilnem redu voljen zbor še ne postavno sklepa. Da si so ti možje sami sklenili, da mora polovica poslancev in udov v zboru nazočih biti, da so sklepi veljavni, sklepajo ti zborniki zoper lastno postavo, če jih je tudi namestu 62 (polovice) le po 42 nazočih. Nič ne pomaga če posl. Vončina od seje do seje konstatuje da ni postavnega števila. K dnevnemu redu — to je glasilo! — Za nas je to dobro. Hrvatom se bodo oči odprle.

V deželnem zboru ogerskem je izročil minister prosvete medversko postavo za krščanske cerkve. Kis se pritožuje o nekterih neprilicnostih pri državni železnici, vlada obeta pomoči. Deák predlaga svoje nasvete o tem, kako naj bi se posvetovalo o proračunu, nasveti v drugi seji obveljajo. Minister Gorove je predložil postavo o odvezi vinske desetine.

Potovanje pruskega kralja po deželah severne zveze je imel političen in vojaški namen. Kralj je hotel one, ki se ne morejo sprijazniti s prusko suknjo, za se in za svoje namene pridobiti, a tudi vsemu svetu pokazati, da je njegova vojska vsak trenotek pripravljena z orožjem v boj.

Španjski punt je bil le na videz vdašen, pod pepelom je ogenj najprej tlel, kar je celo naravno, ker se ni najmenjša trohica v negnjusno samovoljnem in slabem gospodarstvu in vladanji bila zboljžala. Vnel so je zdaj tem živahnije. Vse stranke so se združile, da odpravijo nepriljubljeno, nesposobno kraljico z njenim vojaškim repom priliznjencev. Iz dežele izgnani generali so se vrnili, Prim in Aoda sta na potu proti Madridu. Vse državno vojno bradovje je odpadlo ter se pridržilo upornikom. Brati je, da se je kraljica odpovedala sinu na korist. Punt ima federalistično-republikanski namen.

Osman Paša je prava kuga za Bosnijo, ktero oropuje kakor le more, da si svoje žepe polni, ljudstvo pa v vedno večo nesrečo in siromaštvo spravljaja. Tako je bil prepovedal, da Bosnjaki svoje govedine ne smejo ne repa iz dežele prodati. Ta prepoved je zdaj sicer vsled avstrijskega protesta odstranjena, a vendar kaže, kacih sredstev se tiranstvo poslužuje, da si denarje grabi.

Turška ima zelo sovražne naklepe proti Romunski. „Indp. blg.“ pripovedujejo, da je že veliko turške vojske pripravljene vsak trenutek planiti čez Donavo. Na prošnje romunske vlade prosi Anglija za Romunsko, Francoska pa na vse pretege ogenj podpihuje, kar pa Napoleona ne bo brnilo, da bo hinavsko pred božji altar pokleknil in za mir molil — se ve da le, če ga pri tem bogoslužnem (?) početji množica vidi.

Najnovejše vesti.

Praga. Vrednik „Correspondenze“, J. Kreis je obsojen na dva meseca sedéza s potéžem in 200 gl. platéza.

Zagreb. Živkovič kot 1. govornik menjšine dokazuje potrebo, da je ban vojak, da se združi vojaška granica in Dalmacija, in pa kvaro pogodbe iz denarstvenega obzira.

Pariz. Grof Girenti je potoval v Madrid, več voditeljev radikalne stranke španjske je še tū. Vojni minister misli pustiti 80.000 gl. na dom. Mesto Kadiks so dobili uporniki v roke.

Dunajska borza od 23. septembra.

5% metalike	56 fl. 70 kr.	Kreditne akcije	206 fl. — kr.
5% metalike z obresti v maji in nov.	57 fl. 30	London	115 fl. 70 kr.
5% narod. posojilo	61 fl. 40 kr.	Srb-ro	113 fl. 75 kr.
1860 drž. posojilo	81 fl. 80 kr.	Cekini	5 fl. 51 kr.
Akcije narod. banke	708 fl. — kr.		